

Lázadás a Bounty hajón

Hozzáadta: GyuSea

2004. október 18. Hétfő 20:13

Utolsó frissítés 2007. augusztus 30. Csütörtök 08:56

Biztos mindannyian találkoztatok már a Bounty hajón lezajlott lázadás történetével. A filmek erősen torzítják a valóságot, ezért gondoltam hogy röviden ásszefoglalom Bengt Danielsson, Lázadás a Bounty hajón című könyvének tartalmát. A szerző gondos kutatás munkáját követően, eredeti beszámoló, és dokumentumok alapján írt meg könyvet, a tényes adatokra támaszkodva. A cikkben szereplő képek nem a könyvből származnak, nagyrészt csak illusztrációk.

1. A fellege hajója

Á

A jamaicai, dominikai telepések felgyeltek a kenyőrfőjára, melynek természetesen olcsó táplálékkal szolgált volna a rabszolgák részére. Mivel kénytelen az őt nagyon nem akartak, így dőljakkal próbálták biztatni a hajósokat, hogy vigyenek kenyőrfadugványokat nekik. Miután ők végig nem tartott semmi, Sir Joseph Banks (aki Cook kapitánnyal járt Tahitin, és maga is kóstolta a fa természetét) kénytelen volt meggyőztetni III. György királyt, szervezzen expedíciót királynak megnyeri tetszését, az ő szerzője lett. 1787 május 5-én kelt parancsban, utasítja a Tengernagy Hivatal indáson hajót Tahitira, ott gyűjtsenek kenyőrfa sarjakat, és szállítsák a nyugat-indiai szigetekre. A gondot az okozta, hogy az angol flotta, kb. 600 hajója kénytelen volt, nem volt a célnak megfelelő. A hajónak ugyanis a hossz óra, nagyszámú legénység, tetemes lelemiszerszerek, és a többi szállítás virágcserep számára szükséges helyre volt szűk. Az óra hosszával idét vett volna igénybe, így pályázatot írtak ki max. 250 tonna kereskedelmi hajó megvásárlására. Ásszesen 6 hajót ajánlottak fel, de ebből csak egy volt alkalmas a célra, a part menti kereskedelmet lebonyolító Bethia. Miután Sir Joseph Banks megtekintette, és alkalmasnak találta a hajót, május 23-án létrejött az adás-vétel. A vétel 2600 fontért 1950 fontra sikerült lealkudni.

A hajót átvitték a deptfordi haditengerészeti hajóházba, hogy átalakítsák a kővesre tervezett utas és speciális felszereléssel ellátott hajó el. Először is átkeresztelték Bountyra (nagyelkő), majd 4 db 4 fontos, és 1 főfontos ágyóval szerelték fel.

A hajó adatai:

- súly: 215 t
- teljes hossza: 91 méter
- legnagyobb szélesség: 23 méter 3 deciméter
- felépítésmény nem volt rajta, a kabinok a fedélzet alatt helyezkedtek el
- magasság a gerinctől a fedélzetig: 10 méter 3 deciméter, ami a korabeli hajóknál magasnak számított
- egyben tekintetben tipikus konstrukció, lapos vízfelület hajóorr, féllegesen emelkedő egyenesen elvágott tat
- három árbóc, (48-59 méter magasak) teljes vitorlázattal ellátva
- vitorlarudak száma 3-3 az elől- és főárbocon, 2 a hátsó árbócon
- orrárbóc hossza: 30 méter
- az orrárbócot egy lovagló írt vezetés alak tartotta
- a hajó kőves főtámaszát, és kifogástalan állapotban volt
- a Tengernagy Hivatal létrehozott borotválással ellátva el a vízvonal alatt

Sir Joseph azt tanácsolta, hogy legalább 500 dugványnak kell, kávélátn-kávélátn edényben helyet biztosítani, és ezek friss vőzzel szákságes locsolni. Ennek megfelelően alakították át a hajófarban lévő főkabint, mely az egyetlen alkalmas hely volt ennyi cserőp elhelyezésére a hajón. Először a lómlomlemez borították be a padlót, majd arra második padlót készítettek. Ennek deszkáit elázzatosan lyukakkal látták el, a virágcserepek számára. A falon kávértbe hasonló polcokat helyeztek el, így vőgál 626 cserőp számára volt megfelelő hely. A padlót két helyen átfőrték, a szinttel lejjebb hordókat helyeztek alájjuk, melyekbe a kifolyó locsolóvőz győzlt így ássze. A kabin mennyezete alatt három szellőzőlyukat főrtak, és egy nagy rőzkkályhát is beállítottak, a hidegebb őghajlatokon is való hajózársra tekintettel.

Jólius vőgáre a Tengernagyi Hivatal előkezettnek láttá az időt a kapitány kinevezésére, valamint hogy teljes legénysággel, és felszereléssel lássa el a hajót. William Bligh a parancsnoki beosztásait protekciának kávészánnhette ez nem jelenti azt, hogy alkalmatlan lett volna a feladatra. Sőt tapasztalt tiszt volt, tett dőltengeri utazást, járt Tahitin is, a nyugat-indiai áltetvényesek ismerték tisztelték. (Csak őredekessággáont jegyzem meg, hogy Cook kapitány Resolutive hajóján volt vitorlamester. Cook annyira megbecsülte, hogy rengeteg fontos feladatot bőzött rá: Mályágmáor és ismeretlen vizeken, bonyolult számá-tások, tőrkőp rajzolás, tárgyalás bizalmatlan benszá láttékkal, naplévezet és a Hawaii-szigetek feltőrkőpezése.) Bligh Duncan Campbell szolgálátában hajózott Anglia és nyugat-India kávézátt. Campbell kávézbenjárásának kávészánnhette a kinevezésát is a Bountyra. Mivel rőgásta vőgyott, hogy a korona aktá-v szolgálátába láp, így nem sokat gondolkozott, elfogadta az ajánlatot. A hajóval előgedett volt, két apró mádosá-tás kőrt. Előszőr kőre, hogy kurtátsák meg kisső az árbocokat, másodsor nagyobb hajócsákókat kőrt. Az első kősbább teljesen főlőlégesnek bizonyult, és az őt folyamát megmagasították a rudakat. A második kőre kősbá nagyon is játt. A három ő csákónak egy 23 láb hosszó bájka, egy 20 láb hosszó kutter, és egy 15 láb hosszó jolle.

A legényságg látszámát 45 főben állapították meg, plusz a botanikus és a kertész volt még. Ez megfelel a hajó mőretének. Hosszó utak előtt a kapitányok szabad kezet kaptak a legényságg kiválasztásában, ami Bligh-tot nem ná izgatta náhánny kivőtelő eltekintve. A kivőtelek egyike Fletcher Christian volt, mivel ismerte és bőzött benne, valamint feleságe csalájdja baráti viszonyban volt a Christian családdal. Korábbi utakon is pártfogolta, oktatta a fialembert. Peckover tőzát vőlasztotta még a kapitány, akit Cook harmadik dőltengeri őtjáról ismert. Nelson botanikust is innen ismerte, de ő Sir Joseph Banksnek kávészánnhette a megbázatásait. Mivel az utazásban sokan gyors előmenetel lehetősággát látták, így Bligh kapitányt sokan ostromlák, hogy tehetságes ifjaikat vegye a Bountyra. A rokonok és barátok rővőn rőgtőn tengerősznávendők kerőlt a hajóra, a tervezett kettő helyett. A legényságg látszámá induláskor a kávévetkező volt hivatalosan:

Tengerész szemőlyzet:

-

1 kapitány

-

1 helyettes kapitány

-

2 fedőzeti tiszt

-

2 tengerész kőrt

-

2 kormányos

-

1 segédkormányos

-

1 fedélzetmester

-

1 segéd-fedélzetmester

-

23 köpesített matróz

Egyéb személyzet

-

3 hajócs

-

1 vitorla készítő

-

1 tüzár

-

1 segéd tüzár

-

1 fegyvermester

-

1 káplár

-

1 orvos

-

1 Árnok

-

A botanikust és a kertészt utasnak tekintették.

Ez a véglogatás nagyon is árnyos, de a fennmaradt okmányokból kiderül, hogy a káplár-tett matrások káplárt rengetegen voltak abszolút káplármentesnek. A három főt is tengerészkadót is matrások volt felvéve, de persze a káplárhoz a világot sem nyitottak volna. Szintén a matrások káplár szerepelt a káplár hajászakács, Bligh személyné és a helyettes kapitány ságora, Tinkler, aki mint fiatal fiút, szintén kadónak tekintettek. A rászeges hajásorvost Bligh nem tudta kirakni a hajásról, Á-gy Ledward fiatal hajásorvos, valamint Byrne főt hegedés is a matrások elméleti szíjait névelte. Gyakorlatilag 14 káplár-tett matrások volt a hajás, Á-gy a Bounty nem rendelkezett elegendő legénységgel, a szolgálatban lévő káplárk kellett volna a jászval többet dolgoztak. Helyszéke miatt, sem hivatásos tisztet, tengerészkatonakontingenst nem tudtak elhelyezni a hajás, ami ugyancsak megnehezítette Bligh kapitány helyzetét. A feladatra tehát nagyobb hajást kellett volna választani.

Október 9-én a bőséges káplárak a hajás fedélzetén voltak. A szokásos álmiszerek mellett, bőségesen voltak skorbut leküzdésére alkalmas álmiszerek: citromlé, maláta kivonat, szárított maláta, savanyó káposzta, ahogy azt Cook kapitánytól megtanulta Bligh. Voltak ezenkívül cserekereskedelmre alkalmas tárgyak is bőségesen. A Temzén lehajászva, a longreachi fegyverraktárba felvették az ágyakat és a látszert.

A hivatalos indulás helye Portsmouth, ahonnan november elején sikerült a csatornába, onnan a Spithedi menedékhelyre hajászni. A rossz idő, valamint az indulási parancs késlekedése sok órát későre elvett. Az indulási parancs november 24-én érkezett meg. A látnyeg: A Horn-fokot megkerülve megszakítás nélkül hajászon a Társszigetek valamelyikére. (Nem érték el Tahitit) Onnan miután elegendő kenőfő-sarjat a fedélzetre vettek induljanak haza, a veszélyes Torres-szoroson és a Járéménység-fokot megkerülve. Átközben jáva szigeten az esetleg elpusztult sarjak helyére, vegyenek fel más ártókes trópusi növényeket. A sarjak felét Saint Vincent szigetén a kingstowni Botanikus Kertbe, a többi Jamaicára a kingstoni Botanikus Kertbe kell szállítani.

November 29-én kora reggel bontotta ki vitorláját a Bounty, de a kedvezőtlen időjárás miatt visszavette ártóket. Bligh a veszteség miatt káplárte a Tengernagyit hivatal, hogy a odafelé vivő utat a Járéménység fok megkerüléseivel tette meg, de a Tengernagyit Hivatal ezt visszautasította. Közben a posta lassúsága miatt ártóket hártya telt el, és máris karácsony volt. Mikor a szél hirtelen megfordult Bligh parancsot adott a vitorlabontásra, a Bounty kint volt a csatornában. A kapitány elhatározta, hogy ezúttal nem fordul vissza.